

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Utvärderingsavdelningen
Brita Bergseth
YTTRANDE

2004-09-14
Reg.nr 13-2688-04

Remissvar Legitimation och skyddad yrkestitel (Ds 2004:28)

Ert Dnr S2004/4614/HS

Högskoleverket har anmodats att yttra sig över rubricerade departementspromemoria och vill lämna följande synpunkter.

Högskoleverket tillstyrker förslaget om skyddad yrkestitel för legitimerade optiker. Däremot avstyrker Högskoleverket förslagen om legitimation för ytterligare fyra yrkesgrupper inom hälso- och sjukvården, audionomer, biomedicinska analytiker, dietister och ortopedingenjörer. Verket avstyrker även förslaget om skyddad yrkestitel för yrkena kiropraktor och naprapat.

Högskoleverket förfogar inte över rätten att reglera villkoren för att utöva yrken inom hälso- och sjukvården. Denna myndighetsroll äger Socialstyrelsen. Legitimation och skyddad yrkestitel är dock frågor som i hög grad berör högskolesektorn såtillvida att dessa regleringsinstrument för yrkesutövning, med undantag för kiropraktorer och naprapater, direkt baserar sig på högskolans utbildningar för yrkesexamina.

Det är enligt Högskoleverkets mening viktigt att utbildningar och yrkesfunktioner inte i detalj styrs och regleras centralt från samhällets sida. Centralt reglerade yrkesfunktioner speglar helt naturligt dagens aktuella kunskaper, verksamheter och organisationsstrukturer. Självklart ligger det en fara i att utbildningarna kortsiktigt drivs att anpassa sig till detta. Risken är att utbildningarna både likriktas och formas i enlighet med dagens yrkeskrav. Över tid skiftar också förutsättningarna exempelvis genom förändringar i hälso- och sjukvårdens organisation, omfördelning av ansvar för offentliga uppgifter och ändringar i utbildningssystemet.

Högskolan har ett långsiktigt åtagande att ge utbildningar som lägger grunden för en människas hela yrkesverksamma liv. Det betyder att studenterna framför allt måste tränas i förmågan att följa kunskapsutvecklingen för att sedan själva kunna anpassa sig till och medverka till utveckling och förändring i yrkeslivet.

Högskoleverket anser det givet att utbildningar för reglerade yrken inom hälso- och sjukvården anordnas av högskolor där både utbildning och forskning bedrivs i en mångsidig och kreativ miljö. Syftet med legitimation och skyddad yrkestitel är bland annat att garantera att den som utövar yrket har relevant utbildning med en viss omfattning på viss nivå. Det är dock Högskoleverkets erfarenhet att legitimationen i sig kan verka konserverande på utbildningen och särskilt på den pedagogiska utvecklingen av den. Högskoleverket ställer sig mot denna bakgrund avvisande till att gruppen legitimationsyrken utökas.

Högskoleverket gör följande ställningstaganden till förslagen om legitimation och skyddad yrkestitel.

Högskoleverkets ställningstaganden till utredningens förslag

- Högskoleverket instämmer i de skäl som anförs till stöd för förslaget att införa skyddad yrkestitel för legitimerade optiker och tillstyrker detta.
- Yrkeskategorierna audionom, biomedicinsk analytiker, dietist och ortopedingenjör har sedan tidigare skyddad yrkestitel. Högskoleverket delar dock inte utredarens bedömning att legitimation dessutom bör införas för dessa yrkesutövare och avstyrker därför förslaget.
- Högskoleverket avstyrker förslaget om skyddad yrkestitel för yrkena kiropraktor och naprapat.

Från samhällets sida ställs inte några krav på att utbildningarna till kiropraktor eller naprapat ska ligga inom högskolan, på högskolenivå, eller att särskilda utbildningsmål ska ha uppfyllts för examina som sedan ska ligga till grund för legitimation och enligt utredarens förslag också till skyddad yrkestitel.

Verket har i och för sig regeringens uppdrag att utöva tillsyn över kiropraktor- och naprapatutbildningarna. Men eftersom de ligger utanför högskolesektorn och därmed inte styrs av målen för högre utbildning och leder till yrkesexamen görs inte några återkommande granskningar av utbildningarnas innehåll, nivå och kvalitet.

Enligt ett särskilt uppdrag från regeringen följer dock Högskoleverket i samråd med Socialstyrelsen för närvarande upp naprapat- och kiropraktorutbildningarna och deras förhållande till utbildningsväsendet i övrigt och till yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område. Uppföljningen kommer att redovisas i en rapport som ska lämnas till regeringen senast den 15 december 2004.

HÖGSKOLEVERKET

YTTRANDE

2004-09-14

Reg.nr 13-2688-04

Sid 3

Beslut om detta yttrande har fattats av universitetskanslern efter föredragning av utredare Brita Bergseth i närvaro av avdelningschef Ragnhild Nitzler och kanslichef Lennart Ståhle.

Sigbrit Franke

Brita Bergseth

Kopia för kännedom till Utbildningsdepartementet